

Kendrella Ágnes

SZÍNEZD ÚJRA!

Jeles napok az óvodában

Rendezvény-, program- és tevékenységtervek

Írta:
Kendrella Ágnes

Festményeket festette:
Dóczy Gabriella

© Kiadja a Novum Könyvklub Kft.
www.novumkonyv.hu

HU ISSN 2063-515X
ISBN 978-615-5581-68-7

A kiadó a kiadói jogot fenntartja. A kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül sem a teljes mű,
sem annak része semmiféle formában nem sokszorosítható.

A kiadásért felel a Novum Könyvklub ügyvezetője
Szerkesztő: Manxhuka Afrodita
Anyanyelvi lektor: Gellér Tibor
Illusztrációk: Elek Livia
Tördelés, nyomdai előkészítés: Kreatív Design Bt.

Pannónia Nyomda Kft.
Felelős vezető: Cseh Katalin

Kendrella Ágnes

SZÍNEZD ÚJRA!

Jeles napok az óvodában

Rendezvény-, program- és tevékenységtervek

Köszönetnyilvánítás

Szeretném megköszönni a családomnak a szakmai munkámhoz nyújtott minden segítséget és szeretetet; barátaimnak a kitartást és a bizalmat.

Szeretném megköszönni mindenkinek, akivel eddigi munkásságom során együtt dolgozhattam, tanulhattam, tapasztalatokat szerezhettem, valamint a családoknak, akiknek a gyermekét nevelhettem. Kiemelten a szegedi óvodák munkatársainak és vezetőségének, a volt szegedi Rókás óvoda és a szegedi Gábor Áron utcai óvoda munkatársainak, Nagy Istvánné Tóth Égető Etelkának, a szegedi Széksósi úti óvoda egykori vezetőjének és lányának, a sarkadi óvodák munkatársainak és vezetőségének, a szegedi Egy Ebéd Egy Esély Gyermekétkeztetési Közhasznú Alapítvány vezetőségének, minden munkatársnak a vállalkozásom évei alatt, a kiadó munkatársainak, vezetőségének a lehetőséget, hogy szakmai álmom valóra válhatott.

Kendrella Ágnes

Tartalom

Előszó.....	6
Rendezvényszervezés az óvodában	7
Ünnepek, hagyományok az óvodában.....	10
Ősz	11
Szent Mihály-napi vásár	12
Szüreti szokások, hagyományok.....	21
Márton-nap	30
A magyar népdal és népköltészet ünnepe	39
Tök jó! – egészségnap	47
Tél	55
Mikulás-nap	56
Advent	65
Farsang	74
Tavaszi.....	83
Március 15.....	84
Húsvét	92
Föld napja	101
Pünkösd.....	110
Felhasznált szakirodalom.....	119
Melléklet	120

Előszó

Kedves Olvasó!

Az óvodai nevelés országos alapprogramja is kiemeli az értékek, hagyományok tiszteletének, megővésének és a nemzeti sajátosságok megőrzésének fontosságát. Minden óvodában vannak évente ismétlődő, szakmailag értékes rendezvények, és sok intézmény munkatársa nyitott az új, innovatív szemléletű megoldásokra. Mindehhez szeretnék most hasznos ötleteket adni, illetve megszerezni a rendezvényekre vonatkozó ismereteket.

A kötetben szereplő rendezvénytervek mindegyike olyan hagyományokra, értékekre épít, amelyeket érdemes megőriznünk és az óvodai nevelés során átadnunk a gyermekeknek. A témakörök felölelik a teljes nevelési évet, egészen szeptembertől május végéig, Szent Mihály napjától pünkösdig kínálnak projektterveket. A komplex tervek változatos program- és tevékenységterveket is tartalmaznak, amelyekhez különböző kézműves foglalkozásokra vonatkozó ötletek is kapcsolódnak. Az egyes témák hasonló felépítésűek, ezzel is megkönnyítve az óvodai tervezés feladatát. A kötet mindhárom óvodai szintnek megfelelő (kiscsoport, középső csoport és nagycsoport) tevékenységterveket tartalmaz, viszont a tevékenységek átjárhatóak a gyermekek egyéni képességeinek és fejlettségi szintjének megfelelően, differenciáltan.

Óvodapedagógusként fontos feladatunk a sokrétű ismeretszerzés lehetőségének megteremtése a gyermekek számára, ami magában foglalja a kulturális hagyományok továbbörökítését is. A mai gyermekek azonban már a modern kor körülményei között nőnek fel, és egy tablet vagy okostelefon természetes számukra. Ezekkel a változásokkal együtt kell élnünk, és meg kell látni bennük a pedagógiai lehetőséget. Ezért is szerepelnek az IKT-eszközök külön a rendezvénytervekben. Igyekeztem kicsit aktualizálni a régi kalendáriumokat, és kiegészíteni a portfólióíráshoz szükséges dokumentációval, hogy a kötet minél sokrétűbb felhasználási lehetőségeket biztosítson.

Munkáimat jó szívvel adom át, hasznosítsák örömmel! Aki kapcsolatba szeretne velem lépni, az alábbi elérhetőségen megteheti: agnes.kendrella@gmail.com.

Kendrella Ágnes

Rendezvényszervezés az óvodában

A rendezvényszervezés olyan komplex, összetett munka, amely szervezetten, előre megtervezetten zajlik, általában több ember bevonásával. Gondoskodni kell a résztvevők tájékoztatásáról, az adott programok megszervezéséről, koordinálásáról, az anyagi feltételek biztosításáról, a költségvetési terv elkészítéséről. A rendezvényszervezés lépései: tervezés, szervezés, előkészítés, lebonyolítás, utómunka. Az óvodában elsősorban kulturális, családi vagy kiegészítő (pl. kirándulás) rendezvények jellemzőek.

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

- Jogsabályok figyelembevétele:
- 1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról;
- helyi rendeletek;
- 23/2011. (III. 8.) Korm. rendelet a zenés, táncos rendezvényekről;
- 28/2011 (IX.6.) BM rendelet az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról;
- 5/2006 (II.7.) EÜM rendelet a rendezvények egészségügyi biztosításának formáiról, szintjeiről és módjairól;
- 2012. évi XXX. törvény a magyar nemzeti értékekről és hungarikumokról;
- engedélyeztetés, amennyiben szükséges;
- a rendezvény biztonságos működtetése, balesetvédelmi szempontok és tűzvédelmi terv figyelembevétele;
- szerzői jogok figyelembevétele 1999. évi LXXVI. törvény alapján; a szerzői jogokkal az ARTISJUS Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület foglalkozik, tőlük kell kérni az engedélyt – minden felkért zenésznek engedéllyel kell rendelkeznie;
- ha nem az óvodában tartjuk a rendezvényt, akkor szerződést kell kötni a hely használatára vonatkozóan.

ÁLTALÁNOS RENDEZVÉNYSZERVEZÉS	ÓVODAI RENDEZVÉNYSZERVEZÉS
Határozzuk meg pontosan a helyszínt!	Legalább két helyszínt tervezzünk időjárástól függően, ha az óvoda udvarán vagy szabadban szervezzük a programot. Ha az óvoda épületében szervezzük, pontosan határozzuk meg, melyik termeket használjuk, a vendégek merre közlekedhetnek, melyik teremnek mi lesz a funkciója, hol lesznek a különböző programok, büfé stb., és melyik mosdót ki használja.

ÁLTALÁNOS RENDEZVÉNYSZERVEZÉS	ÓVODAI RENDEZVÉNYSZERVEZÉS
Határozzuk meg pontosan az időt!	<p>Válasszuk ki a felelősöket minden területre. Tart- sunk rendszeres megbeszélést, az információ átadása mindig pontos, érthető, minden részletre kiterjedő legyen.</p> <p>Határozzuk meg a szervezés menetét, a pontos programot részidőpontokra lebontva.</p> <p>Minden teremhez készítsük el a tervet, hogy hol, mennyi ideig, milyen program zajlik, szükséges-e pakolni, igényel-e külön segítséget.</p> <p>Érdemes a családi napot péntek délutánra szervezni mivel másnap nincs munkanap, és a szülők jellem- zően leginkább ilyenkor érnek rá.</p>
Határozzuk meg pontosan a résztvevők körét!	<p>Kik lehetnek az óvodai rendezvények résztvevői:</p> <ul style="list-style-type: none"> • óvodába járó gyermekek; • óvoda munkatársai; • óvodába járó gyermekek családtagjai. <p>Kik jöhetnek még el a rendezvényünkre, illetve kit fontos meghívunk?</p> <p>Milyen külső vállalkozókkal kerülünk kapcsolatba?</p>
Keressünk anyagi forrásokat!	<p>Az óvodai rendezvények anyagi szükségleteit fedez- hetjük:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pályázati forrásból; • önkormányzati forrásból; • saját forrásból; • alapítványi forrásból; • külső támogatók segítségével.
Készítsük el a pontos tervet az adott ren- dezvényre vagy programsorozatra!	<p>Minden részletre terjedjen ki, ahogy a kötetben ismertetett rendezvényterveknél is látható.</p>
Ötleteljünk közösen!	<p>Készíthetünk ötletládát a nevelői irodában, ahova mindenki beledobja az ötleteit, vagy <i>drive-on</i> egy megosztott mappát, ahová feltölthetik az óvoda munkatársai és/vagy a szülők a hasznos információt, véleményeket.</p> <p>Vonjuk be a szülőket és a gyerekeket is a gyűjtő- munkába!</p> <p>Gondolattérképen megfogalmazhatjuk a fő irány- vonalakat a gyermekekkel, amelyet folyamatosan bővíthetünk az ötletek alapján. A projektek zárását is meg lehet közösen beszélni.</p>

ÁLTALÁNOS RENDEZVÉNYSZERVEZÉS	ÓVODAI RENDEZVÉNYSZERVEZÉS
Kapcsoljunk össze több olyan tevékenységet, amely egy időszakhoz, rendezvényhez köthető!	Igyekezzünk olyan meséket, verseket választani, olyan dalokat énekelni, olyan jellegű kézműves tevékenységeket végezni, amelyek kapcsolódnak a fő témához!
Keressünk lehetőséget a minél változatosabb kézműves tevékenységekre!	Jelenjen meg minden projektnél a különböző rajzoló, festési, mintázási és kézi munkatevékenység! A kötet témánként négy, kézműves tevékenységre vonatkozó javaslatot ismertet, amely IKT-eszközök felhasználást és kiegészítő programjavaslatokat is tartalmaz.
Tervezzünk mozgásos játékokat is!	Mozgásos, ügyességi játékokat a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése miatt mindig ajánlott betervezni.
Vonjuk le a konklúziót! Nézzük meg, hogyan lehetne továbbfejleszteni az adott programot, hogy még sikerebb legyen!	<p>Elégedettségmérés:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kérdőíves módszerrel; • interjúval; • mosolyjelekkel egy-egy programhoz kapcsolódóan.

Ünnepek, hagyományok az óvodában

Az óvodai hagyományápolás célja:

- Azoknak az értékeknek, a népi és tárgyi kultúra kincseinek a megőrzése, amelyeket ősainktól örököltünk, de modern világunkban is meghatározóak.
- Olyan értékek keresése és továbbadása, amelyek színesebbé tehetik mindennapi életünket.
- Kulturális identitásunk megőrzése, a szülőföldhöz való kötődés erősítése.
- Tevékenységközpontúság.
- Olyan élmények és értékek közvetítése, amelyek méltóak magyar mivoltunkhoz.
- Szemléletformálás, amely által gazdagodik a gyermek személyisége.

Az óvodai hagyományápolás feladatai:

- Érzelmi alapokon nyugvó, élményeket adó, játékos formában történő szabad játék, amelyben megjelennek az adott ünnep, hagyomány, jellemző elemei, tartalmi lényege.
- Erkölcsileg tudatos szemléletátadás, szemléletformálás.
- Közös készülődéssel, ünnepvárással az ünnepre való ráhangolódás kialakítása, gazdagítása.
- A közösség összetartó erejének kialakítása, erősítése a közös ünneppel, ismeretek gyarapítása.
- Ünnepre való ráhangolódás, vonatkozó ismeretek elsajátítása, képességek kialakítása, fejlesztése kiemelten egy-egy programhoz kapcsolódóan.

Az óvodai hagyományok lehetnek:

- jeles napok – néphagyományörzés (pl. farsang);
- nemzeti ünnepeink (pl. március 15.);
- óvodai ünnepek, hagyományok (pl. szüreti multság);
- a csoport ünnepei, hagyományai (pl. gyermekek születésnapja);
- a városrész ünnepei, hagyományai (pl. télűzés a művelődési házban);
- a város ünnepei, hagyományai (pl. koszorúzás).

Az óvodai hagyományápolás lehetséges partnerei:

- gyermekek;
- szülők;
- egyéb családtagok (nagyszülők, testvérek);
- önkormányzati képviselők;
- művelődési ház és egyéb szolgáltatók;
- egyház;
- iskola;
- bölcsőde;
- adott városrész lakói.

ŐSZ

SZEPTEMBER 1. – NOVEMBER 31.

Szent Mihály-napi vásár

Szüreti szokások, hagyományok

Márton-nap

A magyar népdal és népköltészet ünnepe

Tök jó! – egészségnap

Szent Mihály-napi vásár

PROJEKTTERV

IDÉZET	<p>Orgoványi Anikó: <i>Mihály-napi vásár</i> (részlet)</p> <p>Szent Mihálynak napja van, menjünk a vásárba, kíváncsian fürkésszük, mit tegyünk kosárba. Piros almát, mosolygóst, körtét, szép kövéret, szilvát, kéket, gurulóst, szőlőt is fehérét. Kalapot a fejünkre, a hátunkra gúnyát, s hogy a télen se fázzunk, jófajta bőrcsizmát...</p>
PROJEKT ELŐKÉSZÍTÉSE	A tervezett programok meghirdetése internetes portálunkon és a falújságon.
GYŰJTŐMUNKA	Régi bútorok, régi újságok, bolhapiacról beszerezhető régi tárgyak, befőttesüvegek.
PROJEKT VÁRHATÓ IDŐTARTAMA	Szeptember 3–4. hete. Szent Mihály-nap, szeptember 29.
PROJEKT TARTALMA	A gyermekek megismertetése a Mihály-napi hagyományokkal, a vásári forgatag hangulatával.
HAGYOMÁNYOK	<p>Göcseji mondás: Szent György vetkőztet, Szent Mihály öltöztet. Jelentése: szeptember végén hidegre fordul az idő, áprilisban melege.</p> <p>Szent Mihály arkangyal ünnepe volt ez, más néven a kifar-sang időszaka, ami egészen Katalin-napig, november 25-éig tartott.</p> <p>Ilyenkor a mezőgazdaságban több tevékenység is zajlott:</p> <ul style="list-style-type: none">– Behajtották a marhákat a legelőről, mivel a fű nem nőtt tovább a hűvösebbre forduló, változékony időjárás miatt.– Borszűrő Szent Mihálynak is nevezik, mivel ilyenkor forrt ki a bor, s a szőlészetekben ez adta a legtöbb munkát. <p>Vénasszonyok nyarának is nevezik, mivel sokszor olyan meleg van ebben az időszakban, mint nyáron.</p> <p>Ha a halak lehúzódtak az iszapba, akkor kemény tél várható.</p> <p>A Tejút a lelkek útja vagy Szent Mihály útja néven is ismert.</p>
KULCSFOGALMAK	Szent Mihály, Göncölszékér, vénasszonyok nyara, vásár, portéka, vásári forgatag, vásári rigmusok.

PROJEKT CÉLJA	Ismerjék meg a régi vásári forgatag hangulatát, és megleljék benne a számukra érdekes elemeket.
FEJLESZTÉSI FELADATOK	<p>Értelmi képességek fejlesztése: gondolkodás, figyelem, koncentráció.</p> <p>Kognitív képességek fejlesztése.</p> <p>Játékgigény kielégítése.</p> <p>Társas kapcsolatok fejlesztése gyermek–gyermek, gyermek–óvodai dolgozó, óvodai dolgozó–szülő között.</p>
MUNKAFORMÁK	Egyéni, páros, mikrocsoportos, csoportos.
PARTNEREK	Gyermekek, alkalmazotti kör, egykori óvodások, szülők, önkormányzati képviselő, szomszédos bölcsőde és iskola munkatársai, intézményvezető.
ESZKÖZSZÜKSÉGLET, FORRÁSOK	<ul style="list-style-type: none"> – hangosítás, mikrofon, zene – régi vásári tárgyak, pavilon, zsinór, létra, olló – oklevelek, ajándéktárgyak – ovis pólók vására – asztalok, székek, terítők – tálcák, fonal, kötöző, rongydarabok, agyag, olló – arcfesték, asztal, víz, kancsó, papírtörölő, ecsetek, sablonok – büféasztal, enni- és innivalók – padok, kerti asztalok, kerti játékok – vásári ételekhez tálcák, asztalok, székek, evőeszközök, tányérok – gyermekjárművek, KRESZ-táblák
CSALÁDOK BEVONÁSA	Gyűjtőmunka (tervezett régi, vásári tárgyak, eszközök keresése); családi délután előkészítése (eszközök, étel-ital beszerzése) és megvalósítása (adott programnál), segítségnyújtás a szülői szervezet és az óvodai alapítvány tagjaitól.
PROJEKTTZÁRÁS, ZÁRÓRENDEZVÉNY	<p>Szent Mihály-napi vásári forgatag felelevenítése az óvoda udvarán:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rajzkiállítás megnyitója, iskolások műsora, oklevelek kiosztása; – vásári étkek kóstolása; – kézműves sarok: agyagozás, vesszőfonás, rongybaba készítése; – őszi mintájú arcfestés; – büfé; – népi, vásári eszközök, tárgyak kiállítása; – KRESZ-pálya; – állatsimogató háziállatokkal.
EREDMÉNYEK, ÉRTÉKELÉS	Érdeklődéstérkép a rendezvény programjaihoz kapcsolódóan: a gyerekek mosolygó jellel jelölik a nekik tetsző programokat.